

Gašper Mithans

35. ZBOROVANJE ZVEZE ZGODOVINSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

»Migracije in slovenski prostor od antike do danes«

(Koper, 30. 9.–2. 10. 2010)

V Kopru se je v Pokrajinskem muzeju Koper ter na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem od 30. septembra do 2. oktobra 2010 odvijalo 35. zborovanje Zveze zgodovinskih društev (ZZDS). Letošnje srečanje slovenskih zgodovinarjev je bilo izvedeno v soorganizaciji z Znanstveno-raziskovalnim središčem Univerze na Primorskem in Fakulteto za humanistične študije Univerze na Primorskem. Tokratna tema zborovanja je bila »Migracije in slovenski prostor od antike do danes« s ciljem podati pregled stanja raziskav tega polja v slovenskem zgodovino-pisju/ih. Med udeleženci so bili priznani slovenski zgodovinarji in zgodovinarke, učitelji in profesorji zgodovine na osnovnih in srednjih šolah, arhivisti, muzealci in drugi. Posebej je potrebno izpostaviti prednost prostora, tj. fakultete, kjer se je odvijalo zborovanje, ki je doprineslo k osvežitvi dogodka s strani študentov tako med udeleženci kot tudi med referenti, kjer je bil sploh opazen porast aktivno sodelujočih doktorandov ter »novih« doktorjev.

Na zborovanju so podelili Nagrado Klio za najboljšo zgodovino-pisno knjigo zadnjih dveh let, ki jo je prejel dr. Andrej Studen za znanstveno monografijo *Pijane zverine* ter častni članstvi, ki sta ju prejela dr. Branko Marušič in Salvator Žitko.

Uvodni referati so sledili časovni osi od antike do srede 20. stoletja (dr. Alenka Cedilnik, ddr. Mitja Guštin, dr. Peter Štih, dr. Vasko Simoniti, dr. Aleksej Kalc, dr. Marjan Drnovšek, dr. Darko Darovec in Meliha Fajić), predstavljen pa je bil tudi metodološki vpogled v naslovno tematiko (dr. Marina Lukšič Hacin). V popoldanskem delu sta potekali dve sekciji, v prvi je bilo predstavljenih devet novih doktoratov s področja zgodovino-pisja, ki so jih podelile Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru in Univerza na Primorskem, v drugi, namenjeni predvsem učiteljem, pa t. i. šolska sekcija z aktualno temo »Zgodovinski učbeniki danes«.

Predstavitve referatov so drugi dan potekale po panelih, ki so migracije na eni strani obravnavale po posameznih obdobjih, na drugi strani pa so bile vezane na lokalno-regionalni in/ali nacionalni kontekst(e). Žal je zgolj en panel (»Migracije in slovenski prostor v obdobju do prve svetovne vojne«) obravnaval starejšo zgodovino, ki pa je morda največ prispeval k zapolnitvi vrzeli v Sloveniji še vedno raziskovalno »podhranjenih« zgodovinskih tematik izven polja politične ter nacionalne zgodovine z obravnavo izbranih segmentov populacije kot so znanstveniki, učitelji in reveži. Družbenopolitično specifičnost migracij med prvo in drugo svetovno vojno na Slovenskem je zajel panel »Migracije v času svetovnih vojn«. Z ozirom na kraj zborovanja je bil pričakovano dobro zastopan panel »Migracije v Julijski krajini v času

med obema vojnama«. Referati so povezovali večnacionalno regionalno »primorsko« zgodovino s slovensko »matico«, predstavljen je bil tudi pogled italijanskih priseljenčev v Julijski krajini, poleg tega pa sta bila na podlagi statističnih kazalcev raziskav tematike soočena slovensko in italijansko zgodovinopisje. V sklopu »Migracije po 2. svetovni vojni« so referati obravnavali migracije slovenskega in italijanskega prebivalstva predvsem v prvih dveh desetletjih po drugi svetovni vojni na področju zahodne Slovenije ter Trsta, prebege na »severni meji« ter fenomen zdomstva. Širok spekter problematik je zajel panel »Izseljenstvo in priseljenstvo«, ki je odprl vprašanja aleksandrink – migrantk, migracij muslimanov v slovenski prostor, imigracij koroških Slovencev ter povojnega priseljevanja v Slovenijo iz drugih jugoslovanskih republik. Prispevki v panelih »Nemci in slovenski prostor« ter »Judje in slovenski prostor« pa so se osredotočili na etnični skupnosti, ki so ju – tudi na Slovenskem – migracije še posebej zaznamovale.

Med dopoldanskim in popoldanskim delom so drugič zapored na zborovanjih založbe (Zveza zgodovinskih društev – publikaciji Zgodovinski časopis in Kronika, Univerzitetna založba Annales, Nova revija in Študijski center za narodno spravo) predstavile svoje knjige z zgodovinsko tematiko.

V okviru občnega zbora ZZDS velja izpostaviti sprejeto iniciativo, da se uvede Priznanje Ervina Dolenca za znanstveni prvenec. Zamenjalo se je tudi vodstvo ZZDS; tako je predsedniško funkcijo od dr. Egon Pelikana (v sledečem mandatu

podpredsednik) za naslednji dve leti prevzel dr. Matevž Košir, dr. Nevenka Troha je obdržala podpredsedniško mesto, tajniško funkcijo pa je od podpisanega prevzela Aida Škoro Babić. Prav tako je na mestu predsednika sekcije za vojaško zgodovino dr. Roka Stergarja zamenjal dr. Vladimir Prebilič. Po končanem občnem zboru ZZDS je novi častni član Salvator Žitko poskrbel za strokovno vodenje po starem mestnem jedru Kopra.

Naslednji dan je na strokovni ekskurziji po zaledju slovenske Istre dr. Dragica Čeč predstavila pomen in zgodovino srednjeveških utrd v Istri, z ogledom le-teh v Socerbu, Črnem kalu in Kubeđu ter transformacijo tega prostora skozi čas. Umetnostna zgodovinarica Vesna Kamin Kajfež pa nam je razkrila manj poznane sakralne znamenitosti Izole.

Zborovanje je zastavljene izzive uspelo v veliki meri izpolniti s širokim programom, s številčno udeležbo referentov ter publike, izdajo obsežne monografske publikacije (705 strani, 43 prispevkov), ki bo lahko služila v didaktične namene na vseh ravneh izobraževanja ter predstavitev novih perspektiv zgodovinskega na področju študij migracij, ki kažejo nekoliko večjo odprtost do interdisciplinarnih pristopov in še vedno spregledanih tematik.

Claudio Povolò: L'UOMO CHE PRETENDEVA L'ONORE: Storia di Bortolamio Pasqualin da Malo (1502–1591). Venezia, Marsilio Editori, 2010, 187 str.

V zbirki Ricerche je pri beneški založbi Marsilio v začetku letošnjega leta izšla monografija zgodovinarja in dolgoletnega raziskovalca pravnozgodovinskih vidikov beneške preteklosti, Claudia Povolò, ki poučuje zgodovino prava in pravno antropologijo na univerzi Ca' Foscari v Benetkah. »L'uomo che pretendeva l'onore« je pravzaprav presenetljiva in svojstvena zgodovinska pripoved o Bortolamio Pasqualinu, osebnosti, s katero se je avtor pogosto srečeval v svojem večletnem brskanju po arhivskem gradivu in je zato še posebej pritegnila njegovo pozornost. Še zlasti veliko gradiva o tem možu hrani arhiv mesta Vicenze (tako imenovani *Archivio Torre*, ki ga hranijo v tamkajšnji knjižnici), iz katerega se je ponujala kopica drobcev, s pomočjo katerih je bilo mogoče sestaviti kompleksno sliko o Pasqualinovem življenju. Pa ne le v obliki golih biografskih navedkov, temveč tudi v obliki nadvse dragocenih podatkov o družbenih in političnih relacijah med mestom in podeželjem v 16. stoletju, ki so sestavljali spremljajoče kontekstualno ozadje pod drobnogled postavljene življenjske zgodbe.

Za razumevanje nekaterih globokih družbenih sprememb, ki so nastopile v tem času, je bila po avtorjevem mnenju nadvse koristna prav rekonstrukcija Pasqualinovega življenja, o katerem, priznava avtor, sicer zlasti med beneškimi viri gotovo